

Quick scan ecologie Entree Joure (tussen Knooppunt Joure en Sewei)

5 oktober 2013

Rond knooppunt Joure moeten ter voorbereidingen op de werkzaamheden enkele slootjes deels worden gedempt. Bedoeling is dat op korte termijn te doen. Dit om begin volgend jaar directieketen en dergelijke te kunnen plaatsen. A&W heeft een groot Flora & Fauna onderzoek gedaan t.b.v. het project Knooppunt Joure (deelrapport natuur en ecologie voor het MER (O)TBR A6/A7 Knooppunt Joure 2012) . Voor het gebied bij de entree Joure zijn in dit onderzoek enkele bij Flora en Faunawet beschermde soorten waargenomen of is het voorkomen niet uitgesloten. (Zwanenbloem en de Kleine modderkruiper). Daarnaast is door A&W een vrij zeldzame soort waargenomen die niet in de F&F wet tabellen wordt vermeld het Puntig Fonteinkruid. Om te voorkomen dat werkzaamheden plaatsvinden die schade aan genoemde

soorten toebrengen heeft op zaterdag 5 oktober vervolgonderzoek

plaatsgevonden in het gebied waar de werkzaamheden op korte termijn plaats zullen vinden. Het onderzoek naar vissen heeft plaatsgevonden met een schepnet en zicht waarnemingen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de resultaten op Telmee. Met schepnet werd vissen moeilijker door de plaatselijk zeer dichte vegetatie. Opvallend genoeg zijn in het heldere water van de sloot geen vissen gezien, geen snoekje die wegsprong of witvisjes die je kon zien zwemmen. Mogelijk dat deze vissen zich in deze ondiepe sloot in de winter niet kunnen handhaven. Dat levert de vraag

op of ze zich opnieuw kunnen vestigen als het ijs uit de sloot is. Hoewel er wel twee redelijk pittige winters zijn geweest zou je toch herstel van buitenaf verwachten.

Beoordeling van de te dempen slootjes

De slootjes die in eerste instantie gedempt moeten worden liggen rond Mac Donalds en parkeerterrein / carpoolplek. Opvallend was dat juist deze slootjes erg modderig waren met veel kalmoes. In deze slootjes zijn enkele zeeltjes gevangen. De andere sloten hebben een veel zanderiger bodem. Deze zanderige bodem lijkt een ideale plaats voor de kleine modderkruiper.

Kijken naar de luchtfoto's en tekeningen bleek dat de slootjes deel uitmaken van een gesloten watersysteem is met een lager waterpeil dan de omringende vijvers en waterpartijen. Onderzoek naar vestigings- en ontsnappingsmogelijkheden leverde op dat vissen zich door een buis wel

kunnen vestigen maar dat door de verschillende waterpeilen deze buis niet als vluchtroute kan fungeren.

Grootte van de sloot en het te dempen deel

De totale lengte van de sloot is ± 1150 meter de te dempen lengte is ± 230 m., dat is $\pm 20\%$ van de totale lengte. De te dempen slootjes zijn veel smaller kijkend naar de te dempen oppervlakte dan zal deze minder dan 10% van het totaal zijn. Dat betekent dat bij uitvoering van de werkzaamheden op de minst belastende wijze herstel van eventuele schade aan flora en fauna snel plaats zal vinden. Niet alleen van binnen dit gebied maar ook van buitenaf kunnen wel weer vissen binnenzwemmen door de buis.

Waargenomen soorten

Vaatplanten (onderzoek naar planten e.d. heeft plaatsgevonden op zicht en via databases. (Floron)

Liesgras	Waterkers	Eendenkroos (Klein)	Glanzen Fonteinkruid
Pijlkruid	Grote Egelskop	Krabbenscheer	Kikkerbeet
Waterzuring	Glidkruid	Zwanenbloem	Waterpest
Gele Lis	Engelwortel	Vergeet-mij-nietje	Grote lisdodde
Kalmoes	Kleine lisdodde	Gele Lis	Engelwortel

Vissen (onderzoek heeft plaatsgevonden door vangen met een schepnet daarnaast op zicht en via database Telmee)

Zeelt (4)   Tiendoornig baarsje (25)   **Kleine Modderkruiper (2)**

Andere (zichtwaarnemingen en vangsten met schepnet)

Waterspin	Schrijvertje	Schaatsenrijder	Rugzwemmer
Waterwants	Libellenlarve	Posthoornslak	Poelslak
Bruinrode heidelibel	Paardenbijter		

Opmerkingen bij de vetgedrukt soorten

Krabbescheer

Hiervan waren maar enkele planten aanwezig. Krabbenscheer is geen beschermde plant. Hij geniet bescherming als er Groene Glazenmakers voorkomen. In augustus, de vliegperiode voor de Groene Glazenmakers, is onderzoek uitgevoerd in dichter krabbescheervegetaties in de buurt, langs Klokmakkerij en in de bocht van de Sewei waar dichtere krabbenscheervegetaties zijn. Op die locaties zijn geen Groene Glazenmakers waargenomen. Ook Telmee geeft rond knooppunt Joure geen waarnemingen van Groene Glazenmakers.

Zwanenbloem *Butomus umbellatus* (Tabel 1 Flora en faunawet)

In de slootjes die deels gedempt moeten worden staan veel zwanenbloemen. Opgemerkt kan worden dat de planten geen optimale groeiomstandigheden hebben. Er waren slechts enkele waar uitgebloeide bloeischermen in zaten. Verreweg de meesten bestonden uit vrij vele bladeren die vrijwel nergens meer dan 30 cm boven water uitkwamen. Omdat ook in die delen van de sloot, die niet gedempt worden en ook in waterpartijen in de omgeving veel zwanenbloemen groeien, is de in stand houding van de soort niet in gevaar. Vanuit die delen zal verspreiding naar de nog nieuw te vormen sloot snel plaats kunnen vinden.

Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) Tabel 1 Flora en faunawet

In de sloot tegen knooppunt Joure zijn 2 kleine modderkruipers gevangen. Vangen was door de dichte vegetatie lastig. De bodem in deze sloot is zanderig en lijkt een ideale plek voor de kleine modderkruipers. De twee gevangen kleine modderkruipertjes waren nog erg klein. Ongeveer 5 cm. De kans is daardoor groot dat vooral in de sloten met een zanderige bodem een populatie voorkomt die zich hier ook voortplant. Die gedachte wordt niet alleen versterkt door de bijgevoegde, door het ministerie uitgegeven "Ecologie van de Kleine modderkruiper", maar ook door eigen vangstwaarnemingen waarbij vooral in waterpartijen met een zandige bodem Kleine modderkruipers worden gevangen

Puntig fonteinkruid

Hoewel deze soort in het rapport van A&W wordt genoemd als aanwezig, is deze plant op deze locatie niet waargenomen. Overigens is het puntig fonteinkruid ook geen soort die genoemd wordt in de tabellen van de F&F wet. Daarnaast is op de site van Floron te zien dat deze soort eerder toeneemt dan in aantal achteruit gaat. Omdat het wel om een vrij zeldzame plant gaat, was aandacht hiervoor wel nodig, maar is de soort hier niet waargenomen.

Werkprotocol

Op tekening staan de vangplaatsen als volgt aangegeven: A kleine modderkruipers en zeelt, B Zeelt en C Tiendoornige baarsjes. Deze vissen kunnen ook in de te dempen slootjes worden verwacht. De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd bij een watertemperatuur hoger dan 10 graden C en in de richting van de voor vissen meest gunstige ontsnappingsroute. Deze is op bijgevoegde tekening als volgt weergegeven. In blauw de te dempen slootjes.

1 Dammetje verwijderen waardoor een ruime vluchtroute ontstaat

2 Vanaf noordelijke richting modder verwijderen en slootje dempen

3 Bagger uit slootje verwijderen vanaf ongeveer de helft van de sloot richting Sewei

4 Slootje naast Mac Donalds / Carpoolterrein baggeren in de aangegeven richting en dempen

In alle gevallen de baggerspecie eerst op het land en nalopen op aanwezige vissen. Deze aan de kant van de Klokmakkerij in de pas gebaggerde vijver uitzetten

5 Hoewel dat op dit moment niet relevant is: de rest van de slootjes niet dempen voor de nieuwe waterpartijen zijn gegraven en na vervolgonderzoek.

